

Klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning
for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i
internasjonale operasjoner

Unntatt off., jf. offl § 13.1 jf. fvl § 13.1

VEDTAK

Klagesak nr.: 33/2017

Klager: [REDACTED]

Klagers prosessfullmektig: Advokat Jon Olav Holvik

Klagen gjelder: Krav om kompensasjon etter forskrift
2009-12-22 nr. 1768 om særskilt
kompensasjonsordning

Beslutningsdato: 25. mars 2019

I behandlingen har deltatt: Anne Stine Eger Mollestad
Marianne Abeler
Trond Jørgensen
Lars Christian Finstad

Konklusjon: Klagen tas ikke til følge.

1. Sakens faktiske sider

Klagen gjelder krav om kompensasjon etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner (kompensasjonsforskriften).

██████████, heretter kalt klager, er født ██████████. Han tjenestegjorde som ██████████ i ██████████ fra ██████████ til ██████████, i ██████████ fra ██████████ til ██████████ og i ██████████ fra ██████████ til ██████████. Han tjenestegjorde som ██████████ i ██████████ fra ██████████ til ██████████.

Klager vokste opp i ██████████ sammen med foreldre og ██████████. Forholdet til faren og broren var preget av konflikt, og klager skal ha blitt mobbet og sett ned på av de to. Før han dro til ██████████ i ██████████ gikk klager på yrkesskole, gjennomførte førstegangstjeneste og arbeidet i ██████████.

Klager mener det kun er tjenesten i ██████████ som har gitt ham negative ettervirkninger. Han har fortalt at det gikk inn på ham å observere den humanitære tilstanden som lokalbefolkningen led under. Det skal også ha vært belastende å observere hvordan norske og utenlandske soldater lette etter våpen i lokalbefolkningens hjem, at han måtte ta bilder av soldater som ikke ville ha ham der og da han ved en anledning tok bilder av en døende person.

Ved hjemkomst til Norge bosatte klager seg først i ██████████, deretter i ██████████, før han igjen vendte tilbake til ██████████. Mens han bodde i ██████████ begikk han to ransforsøk som medførte en lengere fengselsstraff. Etter ██████████ forsøkte han å komme i arbeid gjennom NAV uten å lykkes. Han har i tidsrommet etter fengselsstraffen og frem til dags dato mottatt psykiatrisk behandling.

Klager fikk innvilget 100 % uførepensjon i ██████████, hvorav 60 % ble gitt med yrkesskadefordeler på grunn av FN-tjenesten.

Krav om kompensasjon etter forskriften ble fremsatt av advokat Jon Olav Holvik på vegne av klager i brev av 5. august 2013. I forbindelse med kravet innhentet SPK en spesialisterklæring fra psykolog Jan Rimau. Erklæringen ble gitt i henhold til mandatet for den særskilte kompensasjonsordningen.

Rimau konkluderte med klager har disagnosene F.33.0 *Periodisk depresjon av lettere grad* og F.42.2 *Blandet tilstand med tvangstanker og tvangsatferd*. Rimau finner at klagers vesentligste problemer består av en mild depresjon, isolasjon, mistillit og tvangssymptomer, men at disse ikke står i årsakssammenheng med tjenesten i ██████████.

SPK avsto klagers krav om kompensasjon i vedtak 27. juni 2017. Avslaget ble begrunnet med at klagers psykiske plager ikke kan relateres til tjenestegjøringen, men skyldes øvrige faktorer i klagers liv. Slike faktorer er mobbing og devaluering fra nærstående i barndommen og en langvarig fengselsstraff.

Advokat Holvik påklaget vedtaket på vegne av klager i e-post 7. august 2017, fulgt av en begrunnet klage i brev datert 29. september 2017. Holvik anfører at spesialisterklæringens konklusjon ikke er riktig og at erklæringen inneholder faktiske feil. SPK fant ikke omgjøre vedtaket, og klagen ble oversendt klagenemnda.

Klager har fra før blitt tilkjent kr 331 508,- i billighetserstatning fra SPK.

Klager og hans advokat var tilstede under nemndsbehandlingen.

2. Om nemndas vurdering

Saken gjelder krav om kompensasjon etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltagelse i internasjonale operasjoner.

Rett på kompensasjon etter forskriften forutsetter i henhold til § 3 at skadelidte er påført en varig psykisk belastningsskade som følge av tjenestegjøring i internasjonal operasjon. Videre kreves det at den psykiske belastningsskaden har medført varig ervervsmessig uførhet.

Det er en forutsetning for materiell behandling av saken at kravet ikke er foreldet. Foreldelsesbestemmelsen i forskriften § 11 har følgende ordlyd:

«Krav om kompensasjon etter denne forskrift foreldes tidligst tre år etter ikrafttredelsesdato.

For øvrig gjelder lov 18. mai 1979 nr. 18 om foreldelse av fordringer.»

Forskriften henviser til de generelle reglene om foreldelse etter lov-1979-05-18-18 (foreldelsesloven). Etter foreldelsesloven § 2 fremgår det at den alminnelige foreldelsesfrist er 3 år. Loven opererer også med enkelte særskilte foreldelsesfrister for spesielle krav. Foreldelsesloven § 9 angir blant annet en særskilt foreldelsesfrist ved krav på skadeserstatning.

Det er nemndas oppfatning at foreldelsesfristens utgangspunkt skal beregnes etter foreldelsesloven § 9 første ledd. Av foreldelsesloven § 9 første ledd første punktum fremgår det at;

«Krav på skadeserstatning eller oppreisning foreldes 3 år etter den dag da skadelidte fikk eller burde skaffet seg nødvendig kunnskap om skaden og den ansvarlige.»

Det følger av ordlyden i bestemmelsen at utgangspunktet for når foreldelsesfristen begynner å løpe er «etter den dag skadelidte fikk eller burde skaffet seg nødvendig kunnskap om skaden og den ansvarlige». Formuleringen er i rettspraksis formulert som et spørsmål om når skadelidte hadde oppfordring til å gå til saksanlegg med utsikt til et positivt resultat, jf. blant annet Rt. 1992 s 603. Etter forskrift om særskilt kompensasjonsordning § 11 vil foreldelsesfristen likevel tidligst begynne å løpe fra ikrafttredelsestidspunktet for ordningen. Dette var 1. januar 2010. Klager fremsatte krav om kompensasjon 5. august 2013. Kravet er således fremsatt senere enn tre år etter ikrafttredelsestidspunktet. Spørsmålet er om klager hadde tilstrekkelig kunnskap om skaden og den ansvarlige slik at han på et tidligere tidspunkt kunne ha fremsatt krav.

Det følger av Rt 1998 s 587 at utsikten til et positivt resultat må ses i lys av de rettskraftvirkninger som er knyttet til en dom om erstatning, og en mulighet for et positivt resultat er ikke nok. Fra Rt 1998 s 587 hitsettes (s. 593):

«For at det skal foreligge en konstaterbar skade, må den ha nedfelt seg i symptomer som er påviselige. Kanskje især når det gjelder skader som ikke kan registreres ved objektive ortopediske eller nevrologiske funn (...) vil symptombildet kunne gi grunnlag for ulike oppfatninger med hensyn til diagnose, alvorlighetsgrad, varighet mv. Ulikhetene vil også kunne bero på om skadelidte er blitt undersøkt av spesialist eller av allmennpraktiserende lege. Dette reiser spørsmålet om hva slags undersøkelser det er rimelig å kreve at en skadelidt må undergå med sikte på å bringe skaden på det rene.»

Klager har opplyst at han hadde plager allerede i perioden mellom endt tjeneste og ranshendelsen i [REDACTED]. Det fremkommer videre av blant annet av journalnotater fra legekantoret ved [REDACTED] at klager allerede i 2007 knyttet psykiske symptomer til FN-tjenesten, og at han på bakgrunn av det ønsket å søke erstatning.

Det er ikke et krav under ordningen at klager har fått innvilget uføretrygd. Foreldelsesfristen begynner å løpe når klagers plager har en slik innvirkning på ervervsevnen hans at det ville være rimelig å fremme et krav om kompensasjon. Klager har kun sporadisk vært i arbeidslivet etter at han ble løslatt fra fengsel i [REDACTED]. Han ble allerede i 2007 oppfordret til å søke om uførepensjon.

Klagenemnda finner det etter dette ut i fra dokumentasjon og klagers egne opplysninger at han hadde tilstrekkelige kunnskaper om skaden og den ansvarlige tidligere enn 1. januar 2010, slik at kravet ble foreldet 1. januar 2013.

Kravet tas etter dette ikke til følge. Fordi kravet er foreldet er det ikke grunnlag for å ta stilling til om de materielle vilkår etter forskriften er oppfylt.

Klagenemnda er kjent med at spesialisten som har avgitt erklæring i saken har mistet sin autorisasjon. Nemnda har i tidligere saker hvor den aktuelle spesialisten har avgitt erklæring, hjemvist saken til SPK for innhenting av ny spesialisterklæring og fornyet behandling. Fordi kravet i den foreliggende saken er foreldet er det ikke grunnlag for å hjemvise saken.

For klageomgangen er det fremsatt krav om dekning av utgifter til juridisk bistand stort kr 49 593,75 inkl. mva. Kravet gjelder en tidsbruk på 17 timer og 15 minutter. Holvik har i tillegg lagt frem reiseregning for til sammen kr. 2 569,- for oppmøte i klagenemnda. I henhold til forskrift av 24. juni 2011 om klagenemnda § 13, dekkes rimelige og nødvendige utgifter til juridisk bistand i anledning klageomgangen. Kravet dekkes i sin helhet.

Skadelidte har lagt fram reiseregning med til sammen kr 998,-. Etter forskrift av 24. juni 2011 om klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonal operasjon § 13, dekkes rimelige og nødvendige utgifter til juridisk bistand i anledning saken. Kravet dekkes i sin helhet.

3. Konklusjon

Klagen tas ikke til følge.

SPK dekker saksomkostninger til juridisk bistand i anledning saken og klagen med kr 49 593,75 inkl. mva. i henhold til krav. Reiseregning for klager og hans advokat dekkes med henholdsvis kr 998,- og kr 2569,- i henhold til krav.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo 3. juni 2019

Anne Stine Eger Mollestad
Leder for klagenemnda